

N:o 29.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 28 April 1877.
— — — — Andra Kammaren den 28 — —

*Riksdagens underdåniga skrifvelse, i anledning af den år 1876
verkställda granskning af statsverkets med flera allmänna
fonders förvaltning under år 1874.*

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 33.)

S. A. K.

Efter pröfning af hvad Riksdagens nästlidet år församlade Revisorer, rörande då verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1874, uti afgifven berättelse anmält samt vederbörande förvaltande verk och myndigheter uti deröfver afgifna underdåniga förklaringar hos Eders Kongl. Maj:t andragit, får Riksdagen i nedan omförmälda ämnen underdånigst anföra följande:

Statens järnvägsbyggnader.

I afseende å räkenskapen för bandelen Torpshammar—Riksgränsen hade revisorerne anmärkt, att, då det i södra stambanans räkenskap såsom fordran hos Länsmannen G. A. Rydberg balanserade belopp, 1,500 kronor, blifvit, i enlighet med derom af Kongl. Maj:t gifvet beslut, till förstnämnda räkenskap öfverfördt, detsamma genom någon missföring kommit att dels påföras banan såsom en utgift, dels utbalanseras såsom en banans skuld till gäldenären.

Styrelsen för statens jernvägsbyggnader har med anledning häraf sig förklarat och dervid andragit, att, enligt styrelsens åsigt, beloppet vore i balanserad konto upptaget såsom en stambanans *fordran* hos Länsmannen Rydberg, hvilket i tydliga ordalag inhemtades af den till grund för hufvudboken och generalräkningen liggande journalen, som vid afförande af beloppet bland December månads utgifter innehölle följande: "I följd af Kongl. Maj:ts dom den 19 April 1875 öfverföres från södra stambanans räkenskap den fordran, som nämnda stambana hos Kronolänsmannen G. A. Rydberg eger, och påföres densamma härigenom norra stambanan Torpshammar—Riksgränsen, för att hållas vid gällande kraft och der så ske kan indrifvas", och yttermera i den till år 1875 utgående balansen förklarades summan kronor 1,145: 93 utgöra "banans arbetskostnad jemte den från södra stambanan öfverförda fordran hos Kronolänsmannen G. A. Rydberg". Då, till följd af Eders Kongl. Maj:ts ofvanberörda nådiga bestämmande, att meranämnda belopp, som af styrelsen ansetts vara af beskaffenhet att böra afskrifvas, skulle från södra stambanans räkenskap till annan stambanas räkning öfverföras, styrelsen anbefalt sitt kammarkontor detsammas öfverförande till norra stambanan Torpshammar—Riksgränsen, som således skulle med denna, enligt den största sannolikhet, värdelösa fordran belastas, hade beloppet blifvit bland 1874 års utgifter för den stambanan affördt, emot det att detsamma i generalräkningens debet balanserats såsom en fordran hos Länsmannen Rydberg, tills i en framtid densamma komme att försvinna antingen genom ju möjligen skeende inbetalning, i hvilket fall stambanans anläggningskostnad blefve med det inbetalda beloppet förminskad, eller ock genom afskrifning, i hvilket fall åter beloppet, som således upphörde att vara en balanserad fordran, skulle öfverföras till kapitalkonto och der föröka det kapital, som stambanan hade att redovisa.

Med anledning af hvad sålunda förekommit, har Riksdagen funnit sig böra taga närmare kännedom af ofvan omförmälda räkenskaper, och då af dessa framgått, att revisorerne anmärkning varit befogad, samt förty rättelse af anmärkta förhållandet synts böra ega rum, får Riksdagen i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t meddela styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader föreskrift att om rättelse af den anmärkta missföringen uti ofvan omförmälde räkenskap gå i författning.

Statens jernvägstrafik.

Angående frågan om en noggrannare bestämning af jernvägspersonalens förseende med inqvarteringsersättningar eller bostäder, hade revisorerne fäst at Riksdagens uppmärksamhet på önskvärdheten deraf att angående dessa förhållanden bestämdare föreskrifter lemnades.

Med hänvisande till 11 § af Eders Kongl. Maj:ts förnyade nådiga aflösningsreglemente för embets- och tjenstemän samt betjente vid statens jernvägstrafik af den 23 Oktober 1874, har styrelsen för nämnda trafik anför, att, beträffande inqvarteringsersättningar, anförda § torde innehålla allt, som derom kunde vara att säga, samt att, hvad åter bostäder anginge, sådana, då styrelsen år 1863 trädte i verksamhet, redan funnits, ehuru till otillräckligt antal, i statens hus anordnade för personer, tillhörande hvarje tjenstegrad, äfvensom att, beträffande utrymmet i hvar slag af bostad, en praxis varit gällande, som blifvit af styrelsen följd så väl med hänsyn till de i statens som i enskildes byggnader beredda bostäder.

Några bestämda föreskrifter, rörande hvilka tjenstebefattningar vid statens jernvägstrafik böra vara med fördelen af bostad förenade, eller rörande beskaffenheten af dessa bostäder, finnes dock, så vidt Riksdagen kunnat inhemta, ej någonsin meddelade, och då den af styrelsen omförmälda praxis, derom jemväl närmare upplysningar saknas, äfven om den möjligen kan för närvarande anses tillfredsställande, dock torde böra medelst i vederbörlig ordning fastställda regler ersättas, har Riksdagen jemväl för sin del ansett bestämda föreskrifter i ämnet vara önskvärda, hvarföre Riksdagen i underdånighet anhåller, det täcktes Eders Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, om och till hvilken utsträckning tjenstebefattningar vid statens jernvägstrafik böra vara med fördelen af fri bostad, vare sig i statens egna eller förhyrda lokaler, förenade, samt derefter så väl i berörda hänseende som i de med denna fråga sammanhängande öfriga omständigheter i nåder meddela de föreskrifter, Eders Kongl. Maj:t må finna vara för ändamålet tjenliga.

Ultuna Landtbruksinstitut.

Bland de skulder, hvari Ultuna landtbruksinstitut häftat, och till hvilkas betäckande Riksdagen år 1874 anvisat ett belopp af 80,000 kronor, var äfven en till den af enskild person stiftade så kallade "Gillbergsska fonden", hvarmed afses, att medelst räntan å ett dertill donerad kapital årligen till en vid institutet studerande elev utdela ett premium, svarande mot det belopp, som af betalande elev vid institutet erlägges, skolande fonden af institutets styrelse förvaltas, men i öfrigt utgöra en fristående inrättning, hvilken desto mindre får med institutets affärer förblandas, som i det af stiftaren utfärdade gåfvobref särskildt är förordnadt, huru med fondens medel skall förfaras för det fall, att institutet skulle komma att alldeles upphöra. Då institutets styrelse vid betalningen af ofvan omförmälda skuld gått så till väga, att den låtit i Upsala läns ränteri för "Ultuna Landtbruksinstitut" deponera räntebärande obligationer till skuldens belopp, hade revi-

sorerne med anledning deraf funnit sig böra påpeka, att genom ett slikt deponerande för institutets räkning skulden ej kunde anses vara gulden.

Institutets styrelse har i anledning häraf dels upplyst, att, allt sedan Gillbergska fonden år 1858 stiftades, de fonden tillhörande obligationer varit för "Ultuna Landtbruksinstitut" i Upsala läns ränteri deponerade, utan att detta förhållande gifvit anledning till anmärkning från föregående revisioners sida samt anfört att, då fonden skulle af institutets styrelse förvaltas, och styrelsen alltså vore för dess säkerhetshandlingar ansvarig, samt då dessa handlingar vore, enligt gifvarens föreskrift, i institutets räkenskaper särskildt bokförda, någon olägenhet ej syntes styrelsen kunna uppstå derigenom, att de blifvit för "Ultuna Landtbruksinstitut" deponerade.

Riksdagen, som delar revisorernas åsigt om lämpligheten deraf, att Gillbergska fondens medel för fondens räkning särskildt deponeras, får alltså i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t förståndiga Ultuna Landtbruksinstituts styrelse att i afseende å de Gillbergska fonden tillhörande säkerhetshandlingar vidtaga sådan åtgärd, att för framtiden någon sammanblandning af fondens tillgångar med institutet tillhörande medel ej må ega rum.

Rörande förvaltningen af Ultuna landtbruksinstitut, hade revisorerne vidare anmärkt:

att det belopp, hvartill under revisionsåret (omfattande tiden från den 30 Juni 1874 till den 1 Juli 1875) kostnaden för bränsle vid institutet uppgått, eller 11,334 kronor 72 öre, förefallit anmärkningsvärdt högt och egnadt att framkalla allvarliga bemödanden för åstadkommande af ett gynnsammare förhållande;

att ett redan af 1874 års revisorer såsom mindre lämpligt anmärkt förhållande, bestående deruti, att institutet för sin hushållning använde ett af enskild person vid institutet uppsatt och honom tillhörigt stamholländeri ännu fortfarande, oaktadt styrelsen i sin nämnda år afgifna förklaring otvetydigt förbundit sig att med de af Riksdagen till betäckande af institutets skulder anvisade medel inlösa samma stamholländeri; och

att, beträffande så väl ladugårdshushållningen som det egentliga jordbruket vid denna betydande statsdomän, resultatet af dessa näringsgrenar ej varit tillfredsställande, eller motsvarande de fordringar, som kunde ställas på ett landtbruk, hvilket rätteligen borde vara en föresyn i fullkomlighet för landtbrukare i hela riket.

I anledning af dessa anmärkningar har institutets styrelse afgifvit en, af flera bilagor åtföljd förklaring, af hvilken Riksdagen tagit del.

Då emellertid ej mindre de nu af revisorerne anmärkta omständigheter än äfven de flera gånger förut, så väl vid föregående statsrevisioner som ock af de särskilda revisorer, dem chefen för Civil-departementet förordnat, gjorda framställningar tydligen gifva vid handen, att förhållandena vid Ultuna landbruksinstitut tarfva en fullständig utredning, och då, efter hvad Riksdagen inhemtat, institutets styrelse uti en till Eders Kongl. Maj:t den 16 December sistlidet år särskildt afgifven skrifvelse anhållit, att, "enär de upprepade och af statsrevisorerna med mycken skärpa framhållna anmärkningarne mot styrelsens förvaltning af institutets angelägenheter lätteligen kunde framkalla ett allmännare misstroende mot institutet, till stort men för denna läroanstalt, Eders Kongl. Maj:t ville förordna en undersökning, om de öfverklagade bristerna i förvaltning och hushållning verkligen förefinnas" får med anledning af hvad sålunda förekommit, Riksdagen i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t åt särskildt förordnade sakkunnige män uppdraga att verkställa en undersökning om förvaltningen och hushållningen vid Ultuna landbruksinstitut samt framställa förslag till afhjelpande af de brister och olägenheter i ena eller andra hänseendet, hvilka vid den sålunda anbefalda utredningen kunna varda af dem iakttagna.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 28 April 1877.